

Ministerin puhe Metsästäjäliiton syysliittokokous 16.11.2023 klo 12.00

Puhepohjaa

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah

Arvoisa Metsästäjäliiton puheenjohtaja, hyvät metsästäjät,

Tervehdys ministeriöstä teille jokaiselle, ja lämmin kiitos pyynnöstä tulla puhumaan teidän seminaari- ja liittokokouspäiväänne. Teemana teillä seminaarissa tänään on susi ja minulta toivottiin näkemystä ratkaisuksista yhä hankalammaksi käyvään susitilanteeseen. Tilaisuuden teema on mitä ajankohtaisin, ja tärkeä osa hallitusohjelmaa ja valtioneuvoston työtä – etenkin suurpedot puhuttavat niin kokouspöydissä kuin käytävillä.

Ensiksi tahdon kiittää Suomen Metsästäjäliittoa hyvästä ja tiiviistä yhteistyöstä jo aivan ministerikauden ensi hetkistä lähtien. Tämä yhteistyö on tärkeää ja tuo meille ministeriöön keskeistä tietoa kentältä ja ihan sitä käytännöntason viisautta ja ratkaisuehdotuksia. Meillä on varsin yhteneväiset tavoitteet, ja siksi kuuntelemme ministeriössä metsästäjiä herkällä korvalla.

Hallitusohjelma linjaa maa- ja metsätalousministeriön toimeenpanemaa suurpetopoliittikka seuraavasti: ”Suurpetopoliittikka on hoidettava tavalla, joka huomioi myös sosiaalisen kestokyvyn. Suurpetojen kannanhoidollinen metsästys turvataan lainsäädännöllä. Jo aloitettua työtä kannanhoidollisen sudenmetsästyksen mahdollistamiseksi jatketaan eduskunnan päätöksen mukaisesti.”

Hallitusohjelman mukaisesti olemme valmistelleet maa- ja metsätalousministeriössä susiasetuksen, joka on paraikaa lausunnoilla. Lausuntokierros jatkuu joulukuun ensimmäiseen päivään saakka. Haluamme tehdä kaikkemme sen eteen, että vahinkoperusteisten poikkeuslupien lisäksi myös kannanhoidollinen metsästys olisi pian mahdollista, mieluiten jo ensi talvena, ja siksi susiasetus on valmisteltu. Asetuksen tavoitteena on mahdollistaa suden kannanhoidollinen metsästys ensi talvena.

Suomessa on susitihentymiä, joiden harventamiseen tarvitaan kannanhoidollista metsästystä.

Metsästyksellä torjuttaisiin susien aiheuttamia vahinkoja sekä palautettaisiin susien ihmisarkuutta, joka on välttämätön ominaisuus ihmisen ja suden rinnakkaiselon kannalta. Asetus tulee voimaan joulukuun alkupuolella. Laadukkaat ja hyvin perustellut lupahakemukset antavat Suomen riistakeskukselle parhaat edellytykset myöntää sellaisia lupia, jotka myös kestävät oikeusasteissa.

Viime kesänä sudet ovat hyökänneet lukuisille lammask- ja hevostiloille eri puolilla Suomea, mikä osaltaan vahvistaa hallitusohjelman kirjausten toimeenpanon kiireellisyyttä. Useat tilalliset ovat myös suoraan olleet yhteydessä ja kertoneet, että sudet ovat kadottamassa ihmisarkuuttaan ja yhä vahvemmat suojaustoimenpiteet käyvät hyödyttömiksi. Sudesta koettu uhka on lisännyt huolta ja pelkoa ihmisissä sekä herättänyt tilallisissa kysymyksiä elinkeinon harjoittamisen tulevaisuudesta. Lampaiden laiduntaminen on myös keskeinen osa perinnebiotooppien suojelua, ja tästä keskeisestä suojelutoiminnasta on tullut susihyökkäysten myötä vaikeaa.

Susi ei pohdi moraalisia kysymyksiä, mistä saalis olisi vähiten vahingollista ottaa. Susi myös tappaa enemmän kuin ravinnokseen tarvitsee. Tämä asettaa suden suojelulle haasteen. Suden suojelua on tehtävä tavalla, joka on myös sosiaalisesti kestävä. Susi on pidettävä ihmisarkana ja ihmisen asuinalueita karttavana. On vältettävä tilanteita, joissa susikanta nousee alueellisesti liian suureksi ja suden aiheuttamat vahingot ja vaara kasvavat.

Olen viime kesän ja kuluneen syksyn aikana saanut valtavan määrän yhteydenottoja susivahinkoihin liittyen. Nostan esille huolen, joka näistä nousee esille: Onko poikkeuslupakäytäntömme toimiva? Kuinka

hyvin se pystyy vastaamaan tarpeisiin? Onko jotain kansallisia keinoja, joilla voisimme tilannetta helpottaa? Mitä voimme tehdä sen eteen, että suomalaisten luottamus viranomaisiin säilyy tässä kysymyksessä?

Suomen suurpetopolitiikassa on menneinä vuosikymmeninä ministeriön ja sidosryhmien hyvällä yhteistyöllä saavutettu merkittäviä onnistumisia, joita kelpaa esitellä myös kansainvälisissä pöydissä. Meillä ilves ja karhu ovat hyviä esimerkkejä, kuinka viisaalla ja suunnitelmallisella kannanhoidolla on onnistuttu nostamaan suurpetokantaa ilman, että asenne suurpetoja kohtaan olisi muuttunut negatiivisemmaksi. Molempien kannat ovat nykyisin vahvat (ilves luokitellaan elinvoimaiseksi, karhu silmälläpidettäväksi), mutta ihmiselle ja kotieläimille koituvat vahingot ovat vähäiset. Keskeinen tekijä tässä onnistumisessa on viisaasti toteutettu kannanhoidollinen metsästys ja näiden suurpetojen ihmisarkuuden menestyksekkäs vaaliminen.

Tätä menestyksekkästä historiaa vasten KHO:n karhupäätös otettiin vastaan ministeriössä suorastaan tyrmistynein tunnelmin. Päätös kaventaa kansallisen liikkumavaran suurpetojen kannanhoidollisessa metsästyksessä hyvin pieneksi ja nakertaa pohjaa suunnitellulta kannanhoidolta. Mikäli karhun kannanhoidollinen metsästys estyy, karhukanta tulee runsastumaan ja sen ihmisarkuus vähenee, mikä lisää todennäköisyyttä ihmisen ja karhun kohtaamiselle ja edelleen mahdollisille ongelmatilanteille. Romaniassa toteutettu karhun metsästyskielto 2015 on lisännyt karhujen aiheuttamia ihmisvahinkoja, myös kuolemia huomattavasti.

Tällä hetkellä susi ja muut suurpetomme ovat EU:n luontodirektiivin tiukasti suojelemissa lajeja. Kansallisen lainsäädännön on oltava hyvin yksityiskohtaisesti linjassa luontodirektiivin 16 artiklan kanssa. Luontodirektiivissä ei käytännössä ole kansallista liikkumavaraa, vaan se on hyvin joustamaton.

Arvoisat metsästäjät,

Tyrmistyksestä huolimatta emme ole jääneet korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen toimeentomiksi. Päätös entisestään korostaa EU lainsäädäntöön vaikuttamisen tärkeyttä. Jotta hallitusohjelman kirjaus voi toteutua, on vaikutettava myös EU-tasolla, ja näin olemme jo ennen kyseistä päätöstä, heti kesästä alkaen muun muassa tapaamisissa Ruotsin kollegan, maaseutuministeri Peter Kullgrenin sekä maatalouskomissaari Wojciechowskin kanssa. Komissio aloitti syyskuussa susipopulaatioihin ja niiden kansallisiin vaikutuksiin liittyvän tiedonkeruuhankkeen. Ministeriö on antanut oman vastauksensa Euroopan komission susipopulaatioihin ja niiden kansallisiin vaikutuksiin liittyvään kyselyyn ja on tiedottanut sidosryhmiä tiedonkeruuhankkeesta. Olemme vastauksessa ilmaisseet olevamme tarvittaessa komission tukena prosessin seuraavissa vaiheissa. On toivottavaa, että tiedonkeruu muuttaa EU:n suurpetopolitiikan suuntaa ja tuottaa uusia linjauksia. Seuraamme tiiviisti myös Euroopan unionin tuomioistuimen käsittelyä itävaltalaisessa ennakkoratkaisuasiassa C-601/22, WWF, joka liittyy susiin. Ensi viikolla tapaan EPP:n ministerikollegoita Brysselissä ja otan suurpetopolitiikan kysymykset esille keskusteluissa heidän kanssaan. Etsimme maa- ja metsätalousministeriössä ratkaisuja, joilla luontodirektiivin liitteiden päivittämistä voidaan vauhdittaa, ja joitakin keinoja on mahdollisesti löydettykin.

Hyvät kuulijat,

Kuten edellä jo mainitsin, kuluneiden ministerikuukausien aikana on tullut selväksi, että vahinkoperusteisten poikkeuslupien käytännöt eivät nekään tällä hetkellä ole kovinkaan sujuvat. Vahinkoa aiheuttavia susia onnistuttiin esimerkiksi viime vuonna poistamaan poikkeuslupakäytännöllä vain yksi. Lokakuun lopulla pidetyssä sutta koskevassa sidosryhmätalaisuudessa käytiin jo alustavaa keskustelua aiheesta, mutta pohdintaa on jatkettava aiempaa jäntevämmin ja tavoitteellisemmin. Tulen teettämään aiheesta selvityksen, jonka tehtävänä on löytää sekä toiminnallisia että lainsäädännöllisiä toimenpiteitä vahinkoa aiheuttavien susien tehokkaampaan poistamiseen. On löydettävä käytännön arjessa toimivia ratkaisuja vahinkoa aiheuttavien susien kanssa, jotta ihmisten ja susien yhteiselo voi olla mahdollista.

Ja lopuksi vielä,

Tahdon korostaa, että teillä metsästäjillä on elintärkeä yhteiskunnallinen rooli, ja tämän roolin me ministeriössä tunnistamme ja tunnustamme. Te toimitte suurriistavirka-apu(SRVA) tehtävissä ympäri Suomen viranomaisten tukena. Te harvennatte hirvieläinten kantoja ja lisäätte näin liikenneturvallisuutta vähentämällä hirvi- ja peurakolareita. Ja nyt te olette ainoa tukemme, kun Suomi käy taisteluun afrikkalaisen sikaruton (ASF) torjumiseksi. Ministeriössä viimeistellään tämän tueksi ripeästi valmisteltua lakimuutosta, jolla mahdollistetaan pimeänäkölaitteiden käyttö villisian metsästyksessä ilman poikkeuslupaa. Hallituksen esitys aiheesta on nyt käännettävänä ja tulee pian lausunnoille. Pyrimme siihen, että esitys saadaan mahdollisimman pian voimaan.

Suurpetopoliitiikan osalta hallituskauden alkumetreit ovat oikeuden päätöksistä johtuen näyttäneet menevän päinvastaiseen suuntaan kuin hallitusohjelmassa linjataan. Tekemätöntä työtä on paljon. Hallitus on kuitenkin vahvasti sitoutunut toteuttamaan nämä kirjaukset. Uskon vakaasti siihen, että kun tahtoa on, löytyvät myös keinot. Parasta on, jos voimme tehdä tämän muutoksen yhdessä. Näillä sanoilla toivotan teille hyvää seminaaripäivää ja liittokokousta.